

Sağcı şiddetten etkilenen kişilerle ilgilenen bilim insanları için kılavuz ilkeler

Aşağıdaki bilgiler, sağcı şiddetten etkilenen kişilerle nitel araştırma projeleri planlayan bilim insanlarına yöneliktir. Travma bilgili bir yaklaşıma dayanırlar ve hikayelerini dayanıklılıklarını artıracak şekilde paylaşırlarken, etkilenenlerin araştırma katılımcıları olarak yeniden travmatizasyondan nasıl korunabilecekleri sorusunu ele alırlar.

Bilgiler aşağıdaki makaleden alınmış ve özel maddeler ilave edilmiştir:

Alessi, Edward J.; Kahn, Sarilee (2023): Toward a trauma-informed qualitative research approach: (Travma bilgili bir nitel araştırma yaklaşımına doğru): Guidelines for ensuring the safety and promoting the resilience of research participants (Araştırma katılımcılarının güvenliğinin sağlanması ve dayanıklılığının desteklenmesi için kılavuz ilkeler). Kaynak: Qualitative Research in Psychology 20 (1),pp.121-154.DOI:10.1080/14780887.2022.2107967.

<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/14780887.2022.2107967>

Araştırma için hazırlık:

- Proje, tüm çalışma adımları ve ilgili çerçeve koşulları ve gereklilikler, etkilenen kişiler ve destekçileri ile önceden görüşülmelidir. İlgili tüm kişiler buna göre hazırlanmalıdır.
- Katılımcılarda tarihsel travmanın rolünü ve bu tür bir travmanın diğer sosyal/sistemik güçlerle (örneğin sömürü, baskı, cinsiyetçilik, ayrımcılık) nasıl birleştiğini göz önünde bulundurun.
- Güç farklılıkları üzerine düşünün ve projenizi ve araştırma yöntemlerinizi buna göre uyarlayın.
- Etkilenen kişilerin travma deneyimlerini anlamak için çeşitli kaynaklar kullanın. Mümkünse, destek veya toplum kuruluşlarıyla işbirlikleri geliştirin veya bir danışma kurulu veya bir tür gözetim ya da benzerlerini oluşturun.
- Travma yaşamış bireylerin ve toplulukların olağanüstü dayanıklılık gösterdiğini ve bunun farklı şekillerde ortaya çıktığını kabul edin (yani bir grup için dayanıklılık olarak kabul edilen şey başka bir grup için farklı olabilir).
- Olayların ana tanıkları olarak etkilenen kişilerin uzmanlıklarını kabul edin.
- Katılımcıların kendi kaderlerini tayin etmelerine öncelik verin. Bu, katılımcıların araştırmaya katılamayacak kadar 'travmatize' olduklarını otomatik olarak varsaymamanız gerektiği anlamına gelir, çünkü bu onları hikayelerini anlatma fırsatından mahrum bırakabilir.
- Araştırmanızı ve etkilenen kişilerle ilişkilerinizi dinamik, doğrusal olmayan bir süreç olarak düşünün.
- Katılımcıları kişisel verilerinin anonimleştirilmesi konusunda bilgilendirin ve katılımcıları korumak için gerekli olan ancak aynı zamanda uzmanlığınızı görünmez kılan anonimleştirme ikileminin farkında olmalarını sağlayın. Alternatif olarak, işbirlikçi yazma gibi katılımcı yöntemler de kullanabilirsiniz.
- Katılımcı bir araştırma planlıyorsanız, etkilenen kişileri ve destekçilerini erken bir aşamada araştırmaya dahil edin.
- Öncesinde, sözde bilimsel 'tarafsızlığı' ele alın ve üniversitede ve araştırmalarda ırkçılık ve ayrımcılık karşıtlığı konusundaki materyalleri okuyun.
- Kişinin travmatik bir olayı yeniden yaşaması durumunda neye ihtiyacı olduğunu önceden netleştirin.
- Gerekirse, destekçilerle hangi soruların sorulmaması gerektiğini netleştirin.

Gerçekleşme:

- Nitel görüşmenin veya odak grubunun amacını netleştirin
- Katılımcılara, araştırmacıları tatmin etmekten sorumlu olmadıklarını iletin.
- Katılımcılara araştırmaya devam etmeden önce istedikleri zaman soru sorabileceklerini ve endişelerini dile getirebileceklerini hatırlatın. Ayrıca, araştırmacıların istemesi halinde araştırmacının herhangi bir zamanda durdurulabileceğini veya sonlandırılabilceğini açıkça belirtmelisiniz.
- Radikal şeffaflığı tercih edin – destekçilere veya katılımcılara çalışmadan gerçekte bekleyebileceklerinden daha fazlasını vaat etmeyin.
- Güvenli ve güven veren bir ortam yaratın.
- Şeffaf olun ve verdiğiniz sözleri tutun.
- Sakin, empatik ve özgüvenli görünün ve muhtemelen duygusal olarak zor bir duruma hazırlıklı olun.
- Katılımcılardan güçlü duygular bekleyin, ancak bu duyguları işlemeye, tavsiye vermeye veya durumu 'çözmeye' çalışmayın. Bunun yerine, aktif bir şekilde dinleyin ve empati ve hassas bir merak gösterin.
- Yeniden travmatize olma risklerini azaltın.
 - Araştırmacı kişi-katılımcı ilişkisinin, güç dengesizliklerinin tarihsel olarak var olduğu veya şu anda var olduğu diğer dinamikleri yeniden canlandırabileceğinin (re-enact) farkında olun.
 - Katılımcıları, neleri açıklamak istediklerine veya hangi soruları atlamak istediklerine karar vererek kendi sınırlarını belirlemeleri için aktif olarak güçlendirin.
- Katılımcıların deneyimlerini yeniden yaşamak yerine anlatmalarına yardımcı olun.
 - Yeniden anlatmak, geçmişte yaşanmış deneyimler hakkında konuşurken tamamen şimdi ve buraya bağlı olmak anlamına gelir.

Katılımcıların bir görüşme veya odak grubu sırasında travmatik bir deneyimi yeniden yaşıyor olabileceklerini fark edin (örneğin, konuyu saptırıyor veya şimdi ve burada duygusunu kaybediyor gibi görünüyorsa...). Böyle bir durumda kişinin neye ihtiyacı olduğunu önceden netleştirin.

- Katılımcıların kendilerini rahatsız hissettiklerinde gönderdikleri üstü kapalı veya açık sinyallere dikkat edin (örn. hissizlik, boş veya eksik ifade, bunalıcı duygular, öfke veya hayal kırıklığı).
- Bir katılımcı duygularından bunalır veya geri çekilmeye başlarsa, görüşmeyi veya odak grubunu dayanıklılık veya güç hakkında bir tartışmaya yönlendirin.
 - Araştırmacı kişi sorular sorabilir: «Size güç veren nedir?»
 - Katılımcı hala bunalmış durumdaysa görüşmeyi yarıda kesin.
 - Net seçenekler sunun – katılımcıya görüşmeyi durdurmak isteyip istemediğini sorun.
 - Katılımcı devam etmek isterse, dayanıklılığa odaklanan bir soruya geri dönün.
 - Katılımcı devam edemiyorsa ve hala sıkıntı içindeyse, kişiyi yalnız bırakmayın. Etkilenen kişinin bu durumda neye ihtiyacı olduğunu önceden netleştirmelisiniz.
 - Fiziksel alandan ayrılmadan önce onları şimdi ve buraya geri getirmek için basit bir topraklama tekniği uygulamayı düşünün (örneğin, katılımcıdan odanın etrafına bakmasını ve ne gördüklerini, ne duyduklarını ve ne kokladıklarını basitçe tanımlamalarını isteyin)
- Katılımcıların görüşmeyi bir güçlenme duygusuyla bitirmelerini sağlayın. Doğal başa çıkma güçlerinizi veya kendi dayanıklılığınızı fark etme ve harekete geçirme becerinizi teşvik eden sorulara geçin. Örneğin:
 - "Belli ki çok şey atlatmışsınız. Peki bize güçlü kalmayı nasıl başardığınızı anlatır mısınız?"
 - "Böyle zor deneyimleri paylaştığınız için teşekkür ederim. Şimdiye kadar başardınız, bunu nasıl yaptınız?"

Takip:

- Araştırmanızı meşrulaştırmak için etkilenen kişileri/akrabalarını kullanmayın.
- Bir takip görüşmesi gerçekleştirin ve destek personeli ile işbirliği içinde desteğin mevcut olduğundan emin olun.
- Katılımcıları sonraki adımlarınız ve program hakkında bilgilendirin.
- Daha fazla iletişim teklif edin. İstenirse, etkilenen kişileri daha sonraki çalışma sürecine dahil edin.

Kendini yansıtmak:

- Travmayı incelemenin kendi düşünce ve duygularınızı nasıl etkilediğini düşünün. Kendi travma geçmişinizi ve duygusal tepkilerinizi (üzüntü, çaresizlik, hayal kırıklığı, aşırı özdeşleşme) anlamak için kaynakları kullanın.
- Bu tepkilerin ancak daha sonra katılımcıların travma anlatılarıyla ilişkilendirilebileceğini kabul edin.
- Tüm araştırma süreci için öz bakım stratejileri geliştirin.
- Dolaylı travmatizasyonu önlemek ve güç ilişkileri üzerine düşünmek için akran bilgilendirme toplantıları düzenleyin.
- Etkilenen kişileri uzman olarak değerlendirin.
- Etkilenen kişilerin düşüncelerini kendi düşüncelerinizmiş gibi yansıtmayın.
- Araştırma sonuçlarını katılımcılarla paylaşın ve istenirse ve mümkünse geri bildirimlerini entegre edin.
- Çalışmalarınızda ayrımcılığı yeniden üretip üretmediğinizi araştırın.